NN 18/2022 (9.2.2022.), Zakon o djelatnosti psihoterapije

HRVATSKI SABOR

182

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU
O PROGLAŠENJU ZAKONA O DJELATNOSTI PSIHOTERAPIJE

Proglašavam Zakon o djelatnosti psihoterapije, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 28. siječnja 2022.

Klasa: 011-02/22-02/04
Urbroj: 71-10-01/1-22-2
Zagreb, 3. veljače 2022.

Predsjednik
Republike Hrvatske
Zoran Milanović, v. r.

ZAKON
O DJELATNOSTI PSIHOTERAPIJE

DIO PRVI
UVODNE ODREDBE

Članak 1.

(1) Ovim Zakonom uređuje se sadržaj, uvjeti i način obavljanja djelatnosti psihoterapije, standard obrazovanja, stručni nadzor nad radom psihoterapeuta i savjetodavnog terapeuta te stručni nadzor nad obavljanjem djelatnosti psihoterapije u Republici Hrvatskoj, kao djelatnosti od interesa za Republiku Hrvatsku.

(2) Djelatnost psihoterapije u smislu ovoga Zakona podrazumijeva pružanje psihoterapijskih usluga koje se pružaju kao gospodarska djelatnost izvan zdravstvenog sustava.

Članak 2.

(1) Psihoterapija je nezavisna interdisciplinarna znanost koja obuhvaća psihoterapijske pravce utemeljene na znanstvenim principima i metodama.

(2) Djelatnost psihoterapije je samostalna djelatnost koja se bavi:

1. uspostavljanjem odnosa jedne ili više osoba i jednog ili više psihoterapeuta kroz psihoterapijski proces s ciljem poticanja osobnog razvoja, uklanjanja, modificiranja ili ublažavanja intenziteta postojećih psihosocijalnih, psihosomatskih i ponašajnih smetnji ili patnji te razvoja funkcionalnijih i primjerenijih obrazaca doživljavanja i ponašanja, odnosa s okolinom i sustava vrijednosti

2. uspostavljanjem odnosa jedne ili više osoba i jednog ili više savjetodavnog terapeuta kroz savjetodavni proces s ciljem pomaganja u prepoznavanju aktualnih poteškoća radi pronalaženja najboljeg rješenja kroz poboljšanje vještina komunikacije, jačanje samopoštovanja, promicanje promjene ponašanja i optimalno psihofizičko zdravlje.

Članak 3.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

1. *ovlašteni psihoterapeut* je psihoterapeut kojem je priznato pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije i koji je upisan u Imenik psihoterapeuta

2. *ovlašteni savjetodavni terapeut* je savjetodavni terapeut kojem je priznato pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije i koji je upisan u Imenik savjetodavnih terapeuta

3. *izobrazba iz propedeutike psihoterapije* je edukacija iz područja psihologije, medicine (psihijatrije), socijalnog rada i rehabilitacijskih znanosti koja obuhvaća skup znanja, vještina i praktičnog rada potrebnog za obavljanje djelatnosti psihoterapije

4. *Europsko udruženje psihoterapeuta* (European *Association for Psychotherapy,* u daljnjem tekstu: EAP) je organizacija osnovana s ciljem promicanja, razvitka, unapređenja i standardizacije djelatnosti psihoterapije

5. *Europski certifikat iz psihoterapije* (The *European Certificate of Psychotherapy,* u daljnjem tekstu: ECP) je potvrda koju dodjeljuje EAP s ciljem standardizacije djelatnosti psihoterapije te predstavlja najviši formalni stupanj potvrde psihoterapijske stručnosti i osposobljenosti

6. *psihoterapijski pravac* predstavlja skup znanstveno utemeljenih znanja, vještina i tehnika u psihoterapiji koji se temelji na različitim načinima gledanja čovjeka i odrednica čovjekova ponašanja.

Članak 4.

Izrazi koji se koriste u ovom Zakonu, a imaju rodno značenje odnose se jednako na muški i ženski rod.

DIO DRUGI

POGLAVLJE I.
STJECANJE I GUBITAK PRAVA NA OBAVLJANJE DJELATNOSTI PSIHOTERAPIJE

Članak 5.

(1) Pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije stječe se priznavanjem prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije.

(2) Djelatnost psihoterapije obavlja ovlašteni psihoterapeut i ovlašteni savjetodavni terapeut.

Članak 6.

(1) Psihoterapeutu će se priznati pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije ako:

1. ima završen preddiplomski stručni i specijalistički diplomski stručni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij u polju temeljne medicinske znanosti, kliničke medicinske znanosti, javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, psihologije, socijalne djelatnosti, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, pedagogije i logopedije u Republici Hrvatskoj ili mu je priznata inozemna stručna kvalifikacija za obavljanje regulirane profesije – psihoterapeut u Republici Hrvatskoj

2. ima završeno specijalizirano psihoterapijsko školovanje u trajanju od najmanje četiri godine na nekom od psihoterapijskih pravaca ili ECP-a

3. nije pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela:

a) kaznenih djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva (glava IX.), kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda (glava XI.), kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja (glava XII.), kaznenih djela protiv osobne slobode (glava XIII.), kaznenih djela protiv časti i ugleda (glava XV.), kaznenih djela protiv spolne slobode (glava XVI.), kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta (glava XVII.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece (glava XVIII.), kaznenih djela protiv zdravlja ljudi (glava XIX.), kaznenih djela protiv imovine (glava XXIII.), kaznenih djela protiv gospodarstva (glava XXIV.), kaznenih djela krivotvorenja (glava XXVI.), kaznenih djela protiv službene dužnosti (glava XXVIII.), kaznenih djela protiv javnog reda (glava XXX.) odnosno kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (glava XXXII.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21.)

b) kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina (glava XI.), kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (glava XII.), kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom (glava XIII.), kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa (glava XIV.), kaznenih djela protiv časti i ugleda (glava XV.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži (glava XVI.), kaznenih djela protiv imovine (glava XVII.), kaznenih djela protiv zdravlja ljudi (glava XVIII.), kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (glava XXI.), kaznenih djela protiv vjerodostojnosti isprava (glava XXIII.), kaznenih djela protiv javnog reda (glava XXIV.), kaznenih djela protiv službene dužnosti (glava XXV.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.)

4. mu nije pravomoćno izrečena prekršajno pravna sankcija za nasilje u obitelji

5. se protiv njega ne vodi postupak pred nadležnim sudom za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (glava XVII.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21.).

(2) Savjetodavnom terapeutu priznat će se pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije ako:

1. ima završen preddiplomski sveučilišni studij ili preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij u Republici Hrvatskoj ili mu je priznata inozemna stručna kvalifikacija za obavljanje regulirane profesije – savjetodavni terapeut u Republici Hrvatskoj

2. ima završeno specijalizirano psihoterapijsko školovanje u trajanju od najmanje tri godine na nekom od psihoterapijskih pravaca ili ECP-a

3. ima potrebnu izobrazbu iz područja propedeutike psihoterapije

4. nije pravomoćno osuđen za neko od kaznenih djela:

a) kaznenih djela protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva (glava IX.), kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela protiv ljudskih prava i temeljnih sloboda (glava XI.), kaznenih djela protiv radnih odnosa i socijalnog osiguranja (glava XII.), kaznenih djela protiv osobne slobode (glava XIII.), kaznenih djela protiv časti i ugleda (glava XV.), kaznenih djela protiv spolne slobode (glava XVI.), kaznenih djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanje djeteta (glava XVII.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i djece (glava XVIII.), kaznenih djela protiv zdravlja ljudi (glava XIX.), kaznenih djela protiv imovine (glava XXIII.), kaznenih djela protiv gospodarstva (glava XXIV.), kaznenih djela krivotvorenja (glava XXVI.), kaznenih djela protiv službene dužnosti (glava XXVIII.), kaznenih djela protiv javnog reda (glava XXX.) odnosno kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (glava XXXII.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18., 126/19. i 84/21.)

b) kaznenih djela protiv života i tijela (glava X.), kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina (glava XI.), kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (glava XII.), kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom (glava XIII.), kaznenih djela protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa (glava XIV.), kaznenih djela protiv časti i ugleda (glava XV.), kaznenih djela protiv braka, obitelji i mladeži (glava XVI.), kaznenih djela protiv imovine (glava XVII.), kaznenih djela protiv zdravlja ljudi (glava XVIII.), kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (glava XXI.), kaznenih djela protiv vjerodostojnosti isprava (glava XXIII.), kaznenih djela protiv javnog reda (glava XXIV.), kaznenih djela protiv službene dužnosti (glava XXV.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.)

5. mu nije pravomoćno izrečena prekršajno pravna sankcija za nasilje u obitelji

6. se protiv njega ne vodi postupak pred nadležnim sudom za kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (glava XVII.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 125/11., 144/12., 56/15., 61/15., 101/17., 118/18.,126/19. i 84/21.).

(3) Osoba iz stavka 2. točke 1. ovoga članka koja ima završen preddiplomski stručni i specijalistički diplomski stručni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij u polju temeljne medicinske znanosti, kliničke medicinske znanosti, javnog zdravstva i zdravstvene zaštite, psihologije, socijalne djelatnosti, edukacijsko-rehabilitacijske znanosti, pedagogije i logopedije u Republici Hrvatskoj i ima ispunjen uvjet iz stavka 2. točke 2. ovoga članka ili osoba kojoj je priznata inozemna stručna kvalifikacija za obavljanje regulirane profesije savjetodavni terapeut ne mora ispunjavati uvjet iz stavka 2. točke 3. ovoga članka.

(4) Sadržaj izobrazbe iz područja propedeutike psihoterapije općim aktom utvrđuje Hrvatska komora psihoterapeuta (u daljnjem tekstu: Komora).

(5) Psihoterapeut odnosno savjetodavni terapeut koji radi s djecom i adolescentima mora imati posebno dodatno obrazovanje o primjeni odgovarajućih terapijskih tehnika u zavisnosti od faze razvoja djeteta i djetetovih problema, kao i odnosa s roditeljima i okolinom, koje općim aktom utvrđuje Komora.

(6) Psihoterapeut odnosno savjetodavni terapeut koji radi s djecom i adolescentima može obavljati svoju djelatnost isključivo na temelju prethodno prikupljene liječničke dijagnostičke dokumentacije i postavljene indikacije za provođenje tretmana.

(7) Ako psihoterapeut odnosno savjetodavni terapeut nema hrvatsko državljanstvo, mora znati hrvatski jezik najmanje na razini koja je potrebna za nesmetanu i nužnu komunikaciju s korisnikom djelatnosti psihoterapije.

(8) Pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije priznaje se na zahtjev psihoterapeuta odnosno savjetodavnog terapeuta.

(9) O zahtjevu iz stavka 8. ovoga članka odlučuje Komora rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

(10) Komora na temelju izvršnog rješenja iz stavka 9. ovoga članka upisuje psihoterapeuta u Imenik psihoterapeuta odnosno savjetodavnog terapeuta u Imenik savjetodavnog terapeuta.

(11) Komora na temelju rješenja iz stavka 9. ovoga članka upisuje ovlaštenog psihoterapeuta i ovlaštenog savjetodavnog terapeuta u upisnik članova Komore.

Članak 7.

Osoba koja udovoljava uvjetima za obavljanje djelatnosti psihoterapije ovlaštena je iza svoga osobnog imena navesti naziv psihoterapeut odnosno savjetodavni terapeut uz oznaku psihoterapijskog pravca.

Članak 8.

(1) Ovlaštenom psihoterapeutu odnosno ovlaštenom savjetodavnom terapeutu pravo na obavljanje djelatnosti psihoterapije prestaje:

– smrću

– ako postane trajno zdravstveno nesposoban za obavljanje djelatnosti psihoterapije

– ako nastanu okolnosti zbog kojih više ne ispunjava uvjete iz članka 6. ovoga Zakona

– ako ne ispunjava obveze stručnog usavršavanja iz članka 14. ovoga Zakona

– na njegov zahtjev

– ako teško povrijedi etički kodeks djelatnosti psihoterapije

– ako mu je nakon obavljenog stručnog nadzora ili u disciplinskom postupku izrečena mjera privremene zabrane obavljanja djelatnosti psihoterapije ili mjera prestanka prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije.

(2) O prestanku prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije odlučuje Komora rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Članak 9.

(1) Ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut ne smije obavljati djelatnost psihoterapije u slučaju:

– izricanja prekršajno pravne sankcije za nasilje u obitelji, od dana pravomoćnosti odluke suda

– osude na kaznu zatvora dulju od šest mjeseci, od dana pravomoćnosti odluke suda

– zabrane obavljanja djelatnosti psihoterapije, od dana pravomoćnosti odluke o zabrani obavljanja djelatnosti psihoterapije

– prestanka prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije, od dana pravomoćnosti odluke o prestanku prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije.

(2) U ostalim slučajevima ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut ne smije obavljati djelatnost psihoterapije od dana izvršnosti rješenja Komore o prestanku prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije.

POGLAVLJE II.
NAČIN OBAVLJANJA DJELATNOSTI PSIHOTERAPIJE

Članak 10.

Djelatnost psihoterapije obavlja ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut na temelju ugovora s drugim pravnim ili fizičkim osobama ili kao samostalnu djelatnost psihoterapije.

Članak 11.

(1) Djelatnost psihoterapije kao samostalnu djelatnost može obavljati ovlašteni psihoterapeut odnosno savjetodavni terapeut ili više ovlaštenih psihoterapeuta odnosno ovlaštenih savjetodavnih terapeuta zajednički.

(2) Osoba koja obavlja djelatnost psihoterapije kao samostalnu djelatnost, sa sjedištem u državi na teritoriju Europskoga gospodarskog prostora, može trajno obavljati djelatnost psihoterapije u Republici Hrvatskoj ako se upiše u odgovarajući Imenik psihoterapeuta odnosno Imenik savjetodavnog terapeuta i odgovarajući upisnik samostalne djelatnosti psihoterapije.

(3) Osoba koja obavlja djelatnost psihoterapije kao samostalnu djelatnost, sa sjedištem u državi na teritoriju Europskoga gospodarskog prostora, može obavljati djelatnost psihoterapije i na privremenoj ili povremenoj osnovi u Republici Hrvatskoj, bez obveze registracije sjedišta i upisa djelatnosti psihoterapije u odgovarajući upisnik, u skladu s posebnim propisima.

Članak 12.

(1) Ovlašteni psihoterapeut odnosno savjetodavni terapeut dužan je prije početka rada ili nakon prestanka s radom u djelatnosti psihoterapije kao samostalnoj djelatnosti o tome obavijestiti Komoru.

(2) Komora na temelju dostavljene obavijesti iz stavka 1. ovoga članka upisuje odnosno briše ovlaštenog psihoterapeuta odnosno ovlaštenog savjetodavnog terapeuta iz odgovarajućeg upisnika samostalne djelatnosti psihoterapije.

Članak 13.

(1) Ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut koji obavlja djelatnost psihoterapije kao samostalnu djelatnost dužan je osigurati se od odgovornosti za štetu koju bi mogao počiniti trećim osobama obavljanjem samostalne djelatnosti psihoterapije, osim ako je istovjetno osiguran od odgovornosti za štetu u drugoj državi Europskoga gospodarskog prostora.

(2) Ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut koji obavlja djelatnost psihoterapije kao samostalnu djelatnost dužan je uredno produžavati osiguranje od odgovornosti.

(3) Ako ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut koji obavlja djelatnost psihoterapije kao samostalnu djelatnost počini štetu trećoj osobi namjerno ili zbog grube nepažnje, osiguravatelj koji je nadoknadio štetu trećoj osobi ima pravo regresa prema ovlaštenom psihoterapeutu odnosno ovlaštenom savjetodavnom terapeutu.

POGLAVLJE III.
PRAVA I OBVEZE U OBAVLJANJU DJELATNOSTI PSIHOTERAPIJE

Članak 14.

(1) Ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut ima pravo i obvezu stručnog usavršavanja koje obuhvaća kontinuirano praćenje razvoja psihoterapijske znanosti i stjecanje novih kompetencija radi održavanja i unapređenja kvalitete provođenja stručnih postupaka i mjera, kao i pravo na stjecanje specijaliziranih stručnih kompetencija potrebnih za pojedino područje psihoterapije.

(2) Poslodavac je dužan omogućiti ovlaštenom psihoterapeutu i ovlaštenom savjetodavnom terapeutu sudjelovanje na stručnom usavršavanju iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Način provođenja, sadržaj, rokovi i postupak stručnog usavršavanja iz stavka 1. ovoga članka uređuju se općim aktom Komore uz prethodnu suglasnost ministarstva nadležnog za poslove socijalne skrbi (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Članak 15.

(1) Pri obavljanju djelatnosti psihoterapije ovlašteni psihoterapeut odnosno ovlašteni savjetodavni terapeut obvezan je djelovati sukladno etičkom kodeksu djelatnosti psihoterapije i treba se suzdržavati od svake aktivnosti koja nije spojiva s ugledom i dostojanstvom psihoterapije.

(2) Sve što osoba koja obavlja djelatnost psihoterapije u obavljanju djelatnosti sazna o korisniku intervencija obvezna je čuvati kao profesionalnu tajnu.

(3) Podatke iz stavka 2. ovoga članka obvezne su čuvati kao profesionalnu tajnu i druge osobe kojima su ti podaci dostupni u obavljanju njihovih djelatnosti.

POGLAVLJE IV.
HRVATSKA KOMORA PSIHOTERAPEUTA

Članak 16.

(1) Komora je samostalna i neovisna strukovna organizacija psihoterapeuta i savjetodavnih terapeuta u Republici Hrvatskoj koja se brine za razvoj, stručnost, etičnost, zakonitost i ugled djelatnosti psihoterapije na teritoriju Republike Hrvatske.

(2) Komora ima status pravne osobe s javnim ovlastima.

Članak 17.

(1) Sjedište Komore je u Zagrebu.

(2) Komora se upisuje u sudski registar.

Članak 18.

(1) Na temelju javne ovlasti Komora:

– donosi rješenje o priznavanju prava na obavljanje djelatnosti psihoterapije

– odlučuje o postupcima upisa u odgovarajuće imenike, upisnike i evidencije te brisanja na temelju ovoga Zakona